

Suojelupoliisi

LAUSUNTO

1 (2)

SISÄASIAINMINISTERIÖ

14. 09. 2012

14.9.2012

272/2012

INRIKESMINISTERIET

Sisäasiainministeriö
 Poliisiosasto
kirjaamo@intermin.fi

Sisäasiainministeriön lausuntopyyntö 27.6.2012 SM007:00/2012

LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI POLIISILAINSÄÄDÄNTÖÄ TÄYDENTÄVÄKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI

Sisäasiainministeriö on pyytänyt Suojelupoliisilta lausuntoa hallituksen esityksestä, jossa ehdotetaan muutettavaksi vuoden 2014 alussa voimaan tulevaa poliisilakia. Lisäksi poliisilakiin liittyviin lakeihin ehdotetaan tehtäväksi teknislouhteisia muutoksia.

Lausuntonaan Suojelupoliisi toteaa seuraavaa:

Lakiesitys on asiantuntevasti valmisteltu. Suojelupoliisi pitää lakiesityksessä ehdotettuja muutoksia perusteltuina ja kannatettavina.

Esitysluonnoksessa tietolähteen ohjattua käyttöä koskeva päätös voitaisiin antaa enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan aikaisemman kahden kuukauden sijaan. Ehdotus on perusteltu ottaen huomioon ohjatun tietolähdetoiminnan luonteen. Uuden poliisilain 5 luvun 40 §:n mukaan tietolähteen ohjaamisen avulla voidaan hankkia tietoja, jotka ovat merkityksellisiä poliisilain 1 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen poliisin tehtävien hoitamiseksi. Tietolähteeltä muusta kuin rikostorjunnasta hankittavana tietona uuden poliisilain yksityiskohtaisissa perusteluissa mainitaan esimerkkinä aseharrastajan terveydentilaa koskeva tieto. Kuitenkin uuden poliisilain 5 luvun 42 §:n mukaan edellytetään, että tietolähdetoimintaa koskevassa päätöksessä on mainittava se rikos, joka on tietolähteen ohjatun käytön perustana. Vaikuttaisi, että päätöksen sisällölle asetettavat vaatimukset on otettu sellaisenaan pakkokeinolaista poliisilakiin, eikä tällöin ole otettu huomioon uuden poliisilain 5 luvun 40 §:n tietolähdetoiminnan määritelmän mukaista tarkoitusta kokonaisuudessaan. Vastaava eroavuus liittyy uuden poliisilain 5 luvun 2 §:ään, jossa säädetään salaisten pakkokeinojen erityisistä edellytyksistä. Säännösten sisäisen johdonmukaisuuden vuoksi 5 luvun 2 ja 42 §:iä tulisi täydentää huomioon ottaen 40 §:n sisältö.

Ylimääräisen tiedon käyttämistä koskevan uuden poliisilain 5 luvun 54 §:ään esitetty muutos ylimääräisen tiedon laajemmasta käytöstä rikosten selvittämisessä on perusteltu. Salaisen pakkokeinon käytöllä saatua ylimääräistä tietoa tulee voida käyttää näyttönä laajemmalti kuin vuoden

2014 voimaan tulevassa poliisilaissa on säädetty. Kuten yleisperusteluissa on todettu, ei voida pitää rikosten selvittämistä ja rikosoikeudellisen järjestelmän uskottavuuden kannalta tyydyttävänä sitä, että tiettyä vakavuustasoa olevia rikoksia ei voida selvittää ylimääräistä tietoa käyttäen. Saatua ylimääräisessä tieto voi koskea hyvinkin vakavan rikoksen selvittämisestä. Suojelupoliisi esittää harkittavaksi, onko esitetty vähintään kaksi vuotta vankeutta -edellytys vieläkin liian korkea, muun muassa varkausrikoksen enimmäisrangaistus on yksi vuosi kuusi kuukautta vankeutta. Suojelupoliisi tuo tässä yhteydessä esiin, että luonnoksen sivulla 15 esimerkissä mainitaan, ettei telekuuntelua voida käyttää uuden pakkokeinolain 10 luvun 3 §:n mukaan luvattoman tiedustelutoiminnan selvittämiseksi. Kuitenkin luvaton tiedustelutoiminta mainitaan uuden pakkokeinolain 10 luvun 3 §:n 2 momentin 2 kohdassa. Esitettyä vastaava tilanne luvattoman tiedustelutoiminnan osalta on kyllä asuntokuuntelussa saadun ylimääräisen tiedon osalta.

Tietoverkossa harjoitettavasta peitetoiminnasta säädetään uuden poliisilain 5 luvun 28 §:n 3 momentissa. Koska tällaista peitetoimintaa ei aina ole mahdollista suorittaa yksinomaan poliisimiehen toimesta, on tietoverkossa tapahtuvan peitetoiminnan toteuttamisessa käytettävä apuna tapauksesta riippuen esimerkiksi erityisen teknisen tietotaidon tai vaikkapa erityisen kielen ja kulttuurin hallitsevaa henkilöä poliisimiehen ohjauksessa. Uuden poliisilain yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että "tietoverkossa tapahtuvan peitetoiminnan dokumentointi voidaan toteuttaa helpommin ja tarkemmin kuin muussa peitetoiminnassa, joten jälkikäteen on luotettavasti selvitettävissä, kuinka peitetoimintaa suoritettaessa on toimitettu. Tietoverkkoympäristössä ei ole myöskään tavanomaisen peitetoiminnan turvallisuusriskejä". Tietoverkossa tapahtuva peitetoiminta ei edellytä työturvallisuussyistä samanlaista erityistä koulutusta kuin varsinainen peitetoiminta ja lisäksi vastuukysymysten osalta dokumentointi on helpommin jälkikäteen todennettavissa. Myös nämä näkökohdat puoltavat avustavan henkilön käyttöä tietoverkossa toteutettavassa peitetoiminnassa. Suojelupoliisi kiinnittää huomiota siihen, olisiko syytä ottaa lakiluonnokseen selvyiden vuoksi maininta tällaisesta avustavan henkilön roolista.

Suojelupoliisilla ei ole muuta toimialaansa kuuluvaa lausuttavaa hallituksen esitysluonnoksesta.

Apulaispäälikkö

Olli Kolstela

Ylitarkastaja

Pertti Luopa